

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Uppföljning 2024

Sammanfattningsrapport. En längre rapport finns att ladda ner via vgregion.se/vg2030uppfoljning

STRATEGINS MÅL 2030

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Robust och sammanhållet • Jämnt och öppet • Fossiloberoende och cirkulärt

s 18 & 19

s 20 & 21

s 22 & 23

LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGAR

Stärka innovationskraften

— för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

s 12 & 25-26

Bygga kompetens

— för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

s 13 & 27-28

Öka inkluderingen

— för tillit och sammanhållning

s 14 & 29-30

Knyta samman Västra Götaland

— för hållbar och förbättrad tillgänglighet

s 15 & 31-32

TVÄRSEKTORIELLA KRAFTSAMLINGAR

Fullföljda studier

s 7

Digitalisering

s 8

Elektrifiering

s 9

Cirkulära affärsmodeller

s 10

Inledning

Uppföljningsrapporten för år 2024 är en del av den planerade uppföljningen som har till syfte att ge en samlad bild av utvecklingen och förflyttningen mot strategins mål för ökad kunskap och lärande.

I årets rapport återfinns:

- sammanfattande fakta om utveckling i Västra Götaland med koppling till den regionala utvecklingsstrategins mål och de långsiktiga prioriteringarna
- exempel på genomförandet av de tvärsektoriella kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna.

Detta dokument är en sammanfattning av en längre rapport som återfinns i sin helhet på www.vgregion.se/VG2030uppfoljning. Där finns även en länk till interaktiva statistiksidor för de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamling fullföljda studier.

Andra relevanta underlag kommer också att läggas ut löpande på hemsidan.

” Vi som varit med och tagit fram strategin och ska bidra till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande. ”

Från Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Genomförande 2024

Vägen mot målet

Som tidigare år präglas vägen mot målet av flera oroshärdar som fortsatt krig i Ukraina, den globala konkurrensen och andra samhällsförändringar.

Regionalt utvecklingsarbete är långsiktigt och strategiskt och bygger på samverkan. Olika kunskapsunderlag bidrar till genomförandet, till exempel den senaste rapporten från det oberoende forskarrådet för Västra Götalands klimatomställning med fokus på invånares acceptans, engagemang och delaktighet i klimatomställningen. Som i tidigare rapporter konstaterar forskarrådet att den nuvarande minskningstakten är otillräcklig för att nå klimatmålen för de territoriella utsläppen till 2030.

För att skapa än mer kraft har under året en översyn av den regionala utvecklingsstrategin påbörjats. Under våren genomfördes utvärderingar av nuvarande kraftsamlingar. Dessa tillsammans med analyser och statistik utgjorde underlag för ett antal aktörsdialoger under hösten. En remissversion av uppdaterad strategi planeras att vara ute 14 april-15 september 2025. Översynen beräknas vara klar i början av 2026.

Fyra tvärsektoriella kraftsamlingar

En kraftsamling innebär att extra fokus läggs på ökad samverkan och samordning av utvecklingsarbete inom området med målet att accelerera takten och nå en ökad genomförandekraft i omställningen.

Kraftsamlingarna för de första fyra åren är:

- Fullföljda studier
- Digitalisering
- Elektrifiering
- Cirkulära affärsmodeller

Fullföljda studier

Utvärderingen av kraftsamlingen för fullföljda studier visar bland annat att arbetet har bidragit till att adressera fullföljda studier som en bred tvärssektoriell samhällsutmaning. Kraftsamlingen har kanaliserat resurser till uppbyggnad av nya strukturer och konkreta utvecklingsinsatser. Denna mix uppfattas ha skapat ett stort mervärde. Utvärderingen lyfter samtidigt att det har varit svårt att skapa strategisk samverkan med till exempel hälso- och sjukvården, kultur, fritid och andra aktörsgrupper. För att möta det identifierade utvecklingsbehovet av sektorsövergripande samverkan på den delregionala nivån har arbete påbörjats för att stärka samverkan med hälso- och sjukvården och kultursektorn.

Samverkan mellan de delregionala kunskapsnoderna för fullföljda studier vid respektive kommunalförbund har under året stärkts. Till exempel har ett gemensamt ansvarstagande för kunskapsbanken www.fullfoljdastudier.se tagits.

Under året har 12 sociala investeringsprojekt haft verksamhet. Under året har arbete kopplat till utvecklingsarbete för sociala investeringar påbörjats.

Exempel på satsningar inom området

- Tillsammans backar vi upp alla barn i Dalsland pågår. Under oktober och november har de haft utbildningar för chefer, ledningsfunktioner, barn- /elevhälsa samt olika nyckelpersoner. Satsningen har koppling till Det Goda livet i Dalsland.
- Olika läsfrämjande insatser har genomförts, bland annat i form av Sommarboken. Barnens bibliotek, en websida som vänder sig direkt till barn och unga har byggts om och uppdaterats under året.
- Den årliga konferensen Kraftsamling Fullföljda studier genomfördes i september. Konferensen erbjöd kunskap, inspiration och nätverkande på temat Motivation och framtidstro. Intresset var stort och drygt 450 personer deltog samt ytterligare 150 personer deltog digitalt.

Digitalisering

Utvärderingen av kraftsamlingen lyfter tre typer av resultat. Det handlar om att mobilisera och aktivera aktörer inom det regionala systemet. Detta har inneburit att frågan har hamnat på agendan och visat på regionalt engagemang. Ett annat resultat är ökad koordinering och en tydligare rollfördelning. Digitaliseringsrådet har upplevts fått en tydligare roll, och genom de digitaliseringsstrategier som instiftats vid de fyra kommunalförbunden har möjligheterna till samordning stärkts. Kraftsamlingen har även inneburit kanalisering av resurser och möjliggjort konkreta insatser, till exempel satsningen på digitaliseringsstrategierna.

Under hösten har projektet Internet of Things (IoT)-samverkan i Västra Götaland startat upp. Det handlar om en IoT-plattform som upphandlats och där Västra Götalandsregionen, kommuner med flera kan ansluta sina verksamheter. Projektet är förankrat hos nästan 140 offentliga aktörer i form av kommuner, flera verksamheter i Västra Götalandsregionen, regionala och kommunala bolag samt kommunalförbund.

Exempel på satsningar inom området

- År 2024 hade AI Sweden cirka 145 partners varav 30 är placerade i Västra Götaland. Många västsvenska partners har varit involverade i olika initiativ och projekt. En partnerenkät som AI Sweden genomfört 2023 rapporterade 94 procent av partners en ökning av sin AI-mognad jämfört med föregående år.
- Tech Borås (tidigare Techarenan) fortsätter med fokus på att stötta små- och medelstora företag att utveckla sina kompetenser inom digitalisering. Enligt uppgift är 160 företag engagerade. Det är Högskolan i Borås som driver satsningen.
- Industry in West leds av Industriell Development Center i Skaraborg. Fram till november 2026 förväntas 500 företag få rådgivning för att nå en mer hållbar industri.

Elektrifiering

Utvärderingen av kraftsamling lyfter att genomförandet till största del skett via etablerade strukturer där det sedan tidigare finns uppdaterade relationer. Det är just samverkan och nätverk där det tydligaste avtrycket finns, bland annat genom att utveckla existerande relationer men också att främja nya samverkanforum på olika nivåer. Konkreta exempel är ACCEL, Regional energiöverenskommelse Västra Götaland och Krafttag i Väst. Ett annat resultat som lyfts är att satsningen har främjat kunskapsbyggandet inom elektrifieringsområdet. Kopplat till utmaningarna med elförsörjning har Västra Götalandsregionens egna analyser varit viktiga för att visa på de förväntade energibehoven i länet.

Genom Kommunernas elektrifieringsresa möjliggörs för kommunerna att utveckla sitt arbete med planering av elnätsfrågor eller förnybar elproduktion. Fyra kommunalförbund deltar. Därtill har 34 kommuner gjort sina egna kartläggningar av till exempel områden som lämpar sig för elproduktion eller förstärkt elnät. Utvärderarna lyfter att de resultat som har uppnåtts har god potential att vara bestående över tid.

Exempel på satsningar inom området

- Utvecklingsmiljön ASSAR i Skövde fokuserar fortsatt på att bredda sig till fler branscher och på att främja industrins omställning inom elektrifiering, digitalisering och cirkulära flöden. Målet är att 60 företag aktivt nyttjar miljön och att 20 företag utvecklar nya produkter och innovationer i miljön.
- Kompetensförsörjning kopplat till batteriproduktion för eldriva fordon är central. Det nystartade batteriutbildningscentrumet i Göteborg kommer här att vara viktigt. I Skaraborg har utbildningscentrums relevans för batterifabrik i Mariestad analyserats. Kommunerna i delregionerna har samlat sig i initiativet Omställning Skaraborg för att samordna och accelerera insatser som leder till grön omställning i industrin.
- Arbetet med elektrifiering av kollektivtrafiken fortsätter enligt plan. Det handlar till exempel om fortsatt elektrifiering av färjetrafik.

Cirkulära affärsmodeller

Kraftsamlingen fokuserar på att stötta, och underlätta för, insatser där prioritet läggs på att designa och planera rätt från början. För att bibehålla materialets värde över tid, samtidigt som en lönsamhet för näringslivet skapas.

Utvärderingen av kraftsamlingen lyfter att en ökad samverkan på både företagsnivå och systemnivå är ett av de tydligaste resultaten. Utöver ökad samordning mellan offentliga aktörer har samverkan ökat mellan olika innovationsmiljöer i Västra Götaland. Vidare lyfts även en ökad samverkan mellan företag i olika branscher. Utvärderingen lyfter vidare att kraftsamlingen visar prov på modigt och förändringsorienterat ledarskap samt ger en tydlig styrsignal för berörda aktörer i regionen. Det lyfts även att kraftsamlingen har dragit nytta av redan starka aktörer och utvecklingsmiljöer på området. Ökad kunskap och höjd medvetegrad och kunskap är ett av de tydligaste resultaten.

Exempel på satsningar inom området

- Open Wood vid Mötesplats Steneby är ett exempel på samverkan mellan företag i olika branscher. Inom projektet har industriföretag och företag inom kulturella och kreativa näringar deltagit. Open Wood har utvecklats på ett positivt sätt för mindre företag i Dalsland och genomfört utbildningar inom branschen.
- De 50-talet affärscoacher som deltagit i utmaningen Cirkulär design och nya affärer har under ett år fått stöd i att hjälpa företag att ställa och hitta lönsamhet inom den cirkulära ekonomin. I november hölls en större avslutningskonferens för att dela med sig av resultat och utmaningar.
- Under 2024 beviljades programmet ShiftSweden som erhållit medel inom Impact Innovation. Satsningen syftar till att mobilisera organisationer och individer för att skapa nya värden genom cirkulära affärsmodeller inom samhällsbyggnad och genom konkurrenskraftiga alternativ till enskilt bilresande. Västra Götalandsregionen är en av parterna i programkontoret.

Fyra långsiktiga prioriteringar

De långsiktiga prioriteringarna är de fyra viktigaste områdena där samverkan och gemensamma insatser behövs för att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle:

- Stärka innovationskraften
- Bygga kompetens
- Öka inkludering
- Knyta samman Västra Götaland

Stärka innovationskraften

Inom området pågår flera långsiktiga satsningar som bedöms bidra till att stärka innovationskraften i Västra Götaland. Ett regionalt ekosystem kring innovativt företagande bidrar på såväl kort som lång sikt till konkurrenskraftiga företag. Vidare är forskning, test och demonstration av ny teknik och nya lösningar helt centralt. Även om industri och nationella forskningsfinansiärer i högre grad finansierar själva aktiviteterna är infrastrukturen kopplat till test och demonstration centralt och skapar förutsättningar för insatserna. Det är många aktörer som är viktiga för genomförandet såsom Science parks och inkubatorer.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

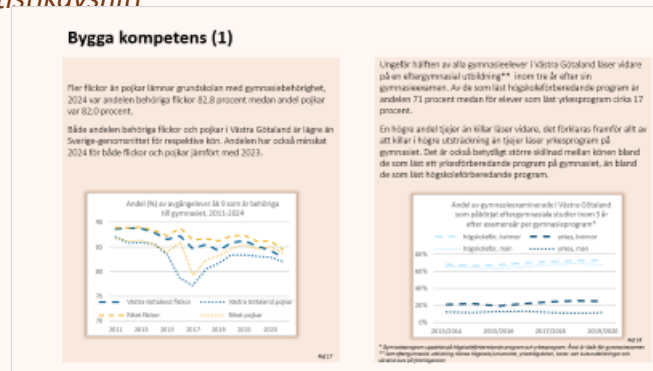
- Inkubatorerna i Västra Götaland avser såväl breddinkubation som branschspecifika spetsar. Under 2023 utvärderades 848 idéer. De bolag som lämnat inkubatorn (alumni) t.o.m. 2022 har sammanlagt drygt 3 300 sysselsatta. Företagen omsätter cirka 5,4 miljarder kronor.
- Det ekonomiska läget i världen påverkar startup-bolag som söker riskvilligt kapital. Under året har resurser avsatts till Almi Invest Västsverige för att kunna sätta upp ytterligare en riskkapitalfond. Bland annat har medel från europeiska regionfonden använts.
- Flera pågående satsningar fortsätter att utvecklas och bidra till att stärka innovationskraften. Det handlar till exempel om ASSAR i Skövde, AI Sweden och Textile Movement.

Bygga kompetens

Omställningen av arbetsmarknaden är ett fortsatt dominerande tema mot bakgrund av de snabba förändringarna i kompetensbehov som sker och förväntas fortsätta med elektrifiering, digitalisering och automation som drivkrafter.

Västra Götalandsregionens lagstadgade uppgift att tillhandahålla bedömningar av kompetensbehov i länet inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt genomförs genom en utvecklad struktur för kompetensråd och samverkan med branscher och sektorer bidrar positivt i det arbetet. Under året genomfördes 13 regionala branschdialoger. I samband med dessa var det många som lyfte att de upplever attraktivitet till just deras bransch som ett stort problem.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

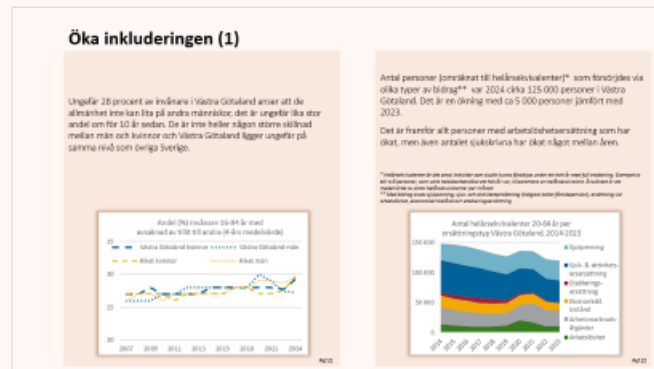
- I början av 2025 startar ett batteriutbildningscentrum upp i Göteborg. Det handlar om att klara kompetensförsörjningen kopplat till batteriproduktionen för eldrivna fordon.
- Kommunerna i Skaraborg har samlat sig i initiativet Omställning Skaraborg som handlar om att samordna och accelerera insatser som förväntas leda till grön omställning i industrin.
- Uppföljning av Science Centers visar att 2023 var ett rekordår för flera av verksamheterna där Innovatum, Navet och Molekylverkstan slog besöksrekord.

Öka inkluderingen

Att utveckla forum och former för dialog är centralt för prioriteringen. Här spelar folkbildningsaktörerna såsom studieförbund och dess medlemsorganisationer liksom folkhögskolorna samt många andra civilsamhällesaktörer en stor roll.

Prioriteringen handlar även om digital inkludering. För att stödja detta finns det nationella nätverket Digidel där bland annat Västra Götalandsregionen och flera kommuner är medlem i. Nätverket arbetar både med digital delaktighet och MIK (Medie- och informationskunnighet). Flera digidelcenter i kommunerna är i gång med verksamhet.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

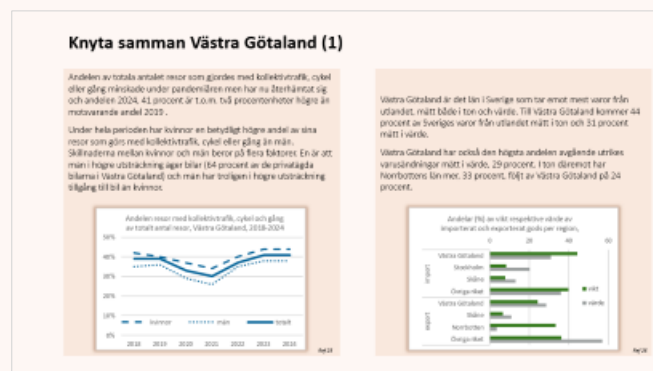
- Under hösten projektanställdes fyra unga kulturutvecklare av Västra Götalandsregionen. Deras uppdrag har handlat om att ge ett textmässigt medskick vad gäller ungas perspektiv som en del i beredningen av kulturnämndens projektstöd.
- Västra Götalands parasportförbund har under året kartlagt idrottsföreningar som erbjuder parasport i Sjuhärad och Fyrbodol, samt har tagit fram en lägesbeskrivning om inkluderingens betydelse för kultur och hälsa.

Knyta samman Västra Götaland

En förhållandevis stor del av genomförandet av prioriteringen Knyta samman Västra Götaland sker inom befintliga planer, program och strategier som utarbetats i samråd med kommuner, kommunalförbund och andra intressenter. Det gäller till exempel Trafikförsörjningsprogram och infrastrukturplaner.

Under hösten gick remissversionen av ett nytt Trafikförsörjningsprogram ut. Det kommande programmet avser perioden 2026-2029. Programmet förväntas att fastställas i november 2025.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

- Infrastrukturfrågorna har drivits i enlighet med prioriteringarna för ett transporteffektivt samhälle där högsta prioritet är Göteborg-Borås. Under sommaren 2024 nåddes en formell överenskommelse.
- Den regionala energiöverenskommelsen beslutades om i januari. Överenskommelsen innebär att kommunalförbunden och Västra Götalandsregionen gemensamt ska verka för att skapa förutsättningar för 15-20 Twh mer el och kraftigt ökad tillgång på effekt genom mer lokal produktion och nätutbyggnad till 2030.
- Satsningen ShiftSweden har beviljats stöd inom ramen för den Impact Innovation. ShiftSweden syftar till att mobilisera organisationer och individer för att skapa nya värden genom cirkulära affärsmodeller inom samhällsbyggnad och genom konkurrenskraftiga alternativ till enskilt bilresande. ShiftSweden drivs av IQ Samhällsbyggnad tillsammans och VTI. Deltagande partners är bland annat Västra Götalandsregionen, Västtrafik, RISE och VREF (Volvos Forskningsstiftelse).

Fakta och statistik

Strategins mål

Strategins mål pekar ut riktningen fram till 2030 och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

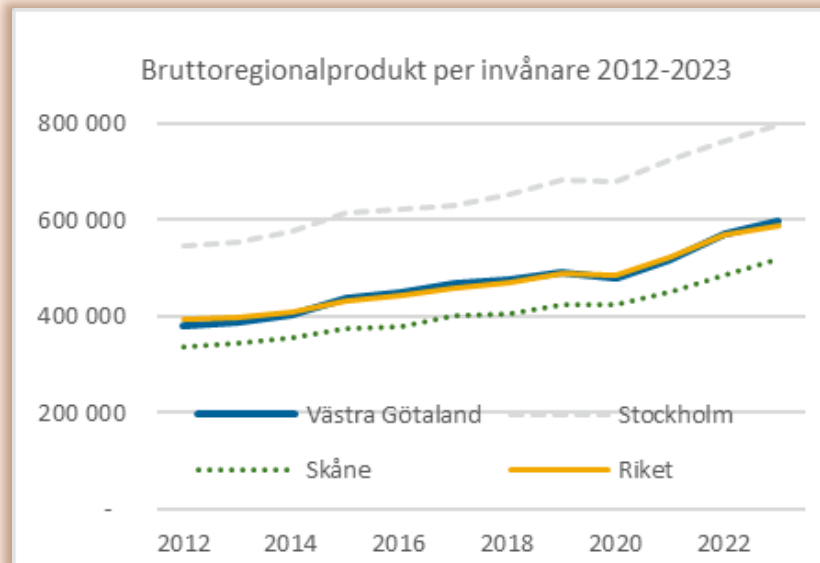
Ett Västra Götaland som ställer om är

- robust och sammanhållet
- jämlikt och öppet
- fossiloberoende och cirkulärt

Robust och sammanhållet (1)

Västra Götaland har under lång tid haft en ekonomisk utveckling som är ungefär som i riket som i helhet. Bruttoregional-produkten (BRP) per invånare är högre i Västra Götaland än i Skåne, men lägre än i Stockholm. Under 2023 fortsatte BRP att öka, men ökningen var betydligt lägre under 2023 än under 2021 & 2022.

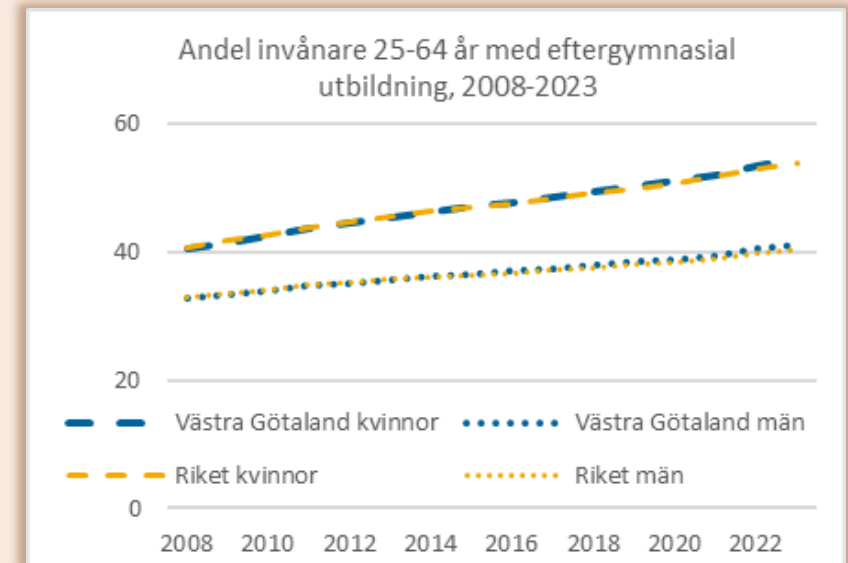
BRP-beräkningar för 2024 finns inte tillgängliga än, men preliminära beräkningar av BNP i Sverige för 2024 visar på en liten ökning av BNP men betydligt lägre ökning än ett historiskt genomsnitt. Även andra konjunkturmätningar för Västra Götaland visar att konjunkturen har förbättrats under 2024 men fortfarande är lite sämre än ett "normalläge".

Ref 1

Andel invånare i Västra Götaland med eftergymnasial utbildning fortsätter att öka, men andelen ökar snabbare för kvinnor än för män, vilket ökar på könsskillnaderna.

År 2023 var 54 procent av alla kvinnor mellan 25-64 år i Västra Götaland eftergymnasialt utbildade medan motsvarande andel för män är 41 procent. Män har framför allt fler med gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå, men även fler som enbart är grundskoleutbildade.

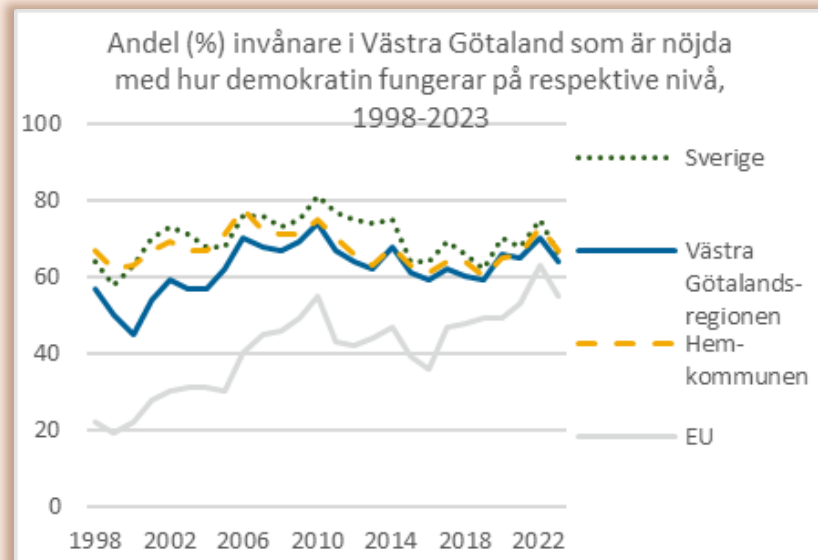

Ref 2

Robust och sammanhållet (2)

En klar majoritet av invånarna i Västra Götaland är nöjda med hur demokratin fungerar på alla nivåer. Andelarna minskade något 2023 jämfört med 2022, men ligger på ungefär samma nivå som 2021. Att värdet låg högre 2022 tillskrivs den så kallade valårseffekten.

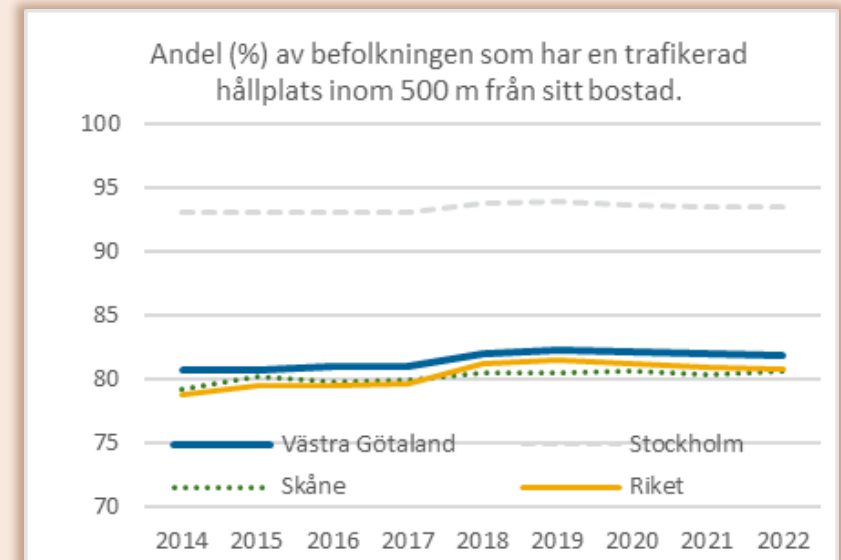
Högst andel av invånarna är nöjda med demokratin på kommunnivå, medan EU-nivån har lägst andel nöjda. Jämfört med läget runt millennieskiftet är betydligt fler nu nöjda med demokratin, framför synen på demokratin i Västra Götalandsregionen och EU.

Ref 3

Andelen av befolkningen som har en trafikerad hållplats inom 500 meter från sin bostad ökade långsamt från 2014 till 2019 men har sedan avstannat. År 2021 var andelen 82 procent i Västra Götaland vilket är något högre än i Skåne och Sverige i genomsnitt, men betydligt lägre än andelen i Stockholm.

* Med trafikerad hållplats avses hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00.

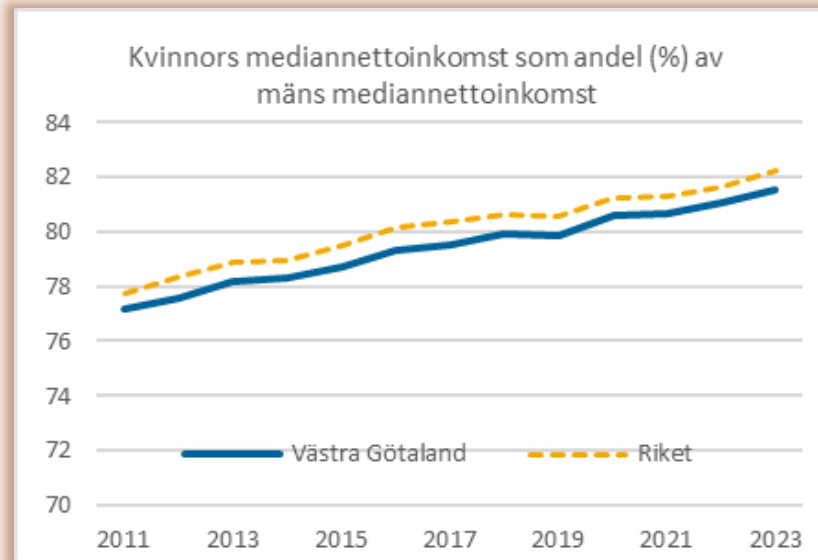

Ref 4

Jämlikt och öppet (1)

Kvinnors har alltså betydligt lägre inkomster än män, även om skillnaderna har minskat över åren. År 2023 hade kvinnor i genomsnitt knappt 82 procent av vad männen hade i inkomst. Skillnaderna förklaras till viss del av att kvinnor förvärvsarbetar i lägre utsträckning och jobbar mer deltid, bland annat för att kvinnor tar större ansvar vid småbarnsåren.

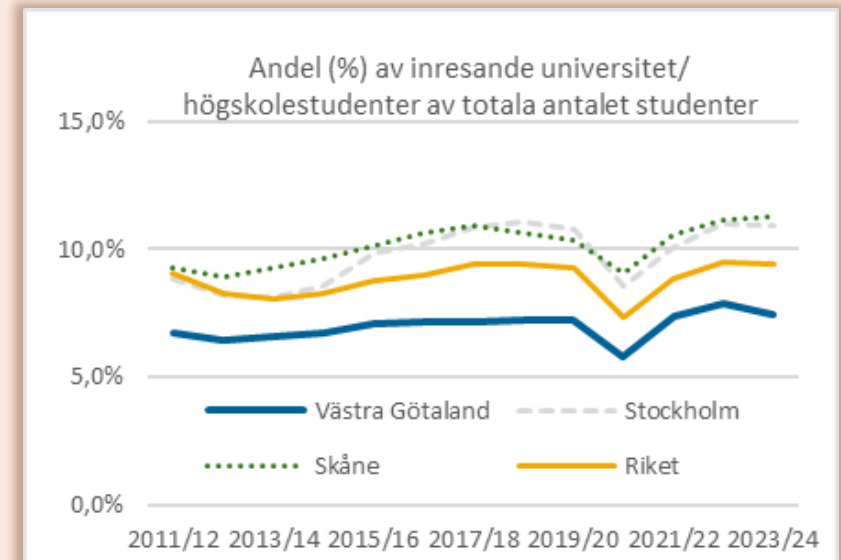
Löneskillnaderna mellan män och kvinnor är inte lika stora som inkomstskillnaderna, för 2023 var kvinnors genomsnittslön 90,0 procent av männens. Löneskillnaderna förklaras till största del av löneskillnader mellan olika yrkesgrupper. Tar man hänsyn till skillnader i yrkesval, deltidsarbete mm tas återstår cirka 5 procent löneskillnader som inte kan förklaras av statistiska variabler.

Ref 5

Antalet utländska studenter i Västra Götaland fortsatte att öka under läsåret 2023/2024 efter en nedgång under pandemin, men eftersom antalet studenter ökade än mer blev andelen (7,5 procent) något lägre än under 2022/23.

Andelen (och antalet) utländska studenter har under hela perioden varit lägre i Västra Götaland än i övriga storstads-län.

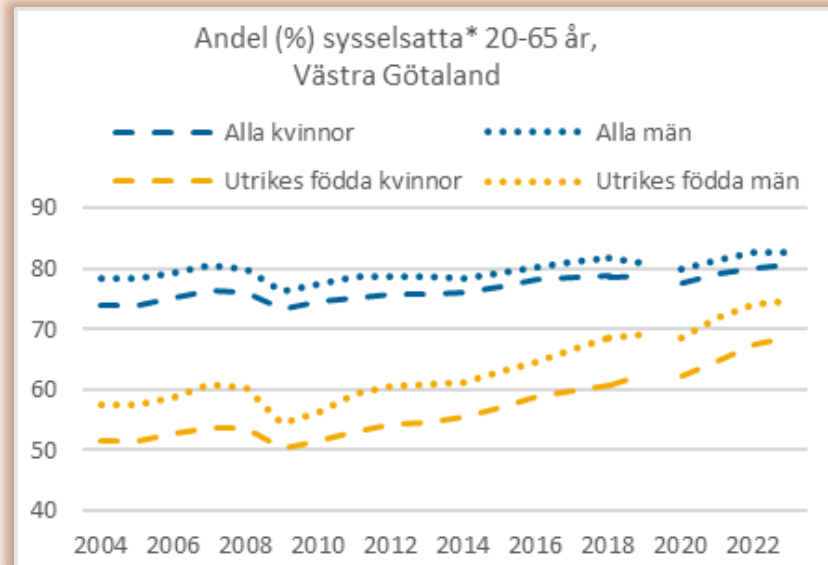

Ref 6

Jämlikt och öppet (2)

Sysselsättningsgraden för utrikes födda är lägre än den genomsnittliga sysselsättningsgraden i Västra Götaland. Den har dock ökat kraftigt under de senaste 15 åren, så skillnaden har minskat.

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män har också minskat under de senaste åren och var år 2023 cirka två procentenheter. Könsskillnaderna för utrikes födda har dock inte minskat över åren och är även betydligt större (drygt 6 procentenheter) än för kvinnor och män totalt. År 2023 var 69 procent av de utrikes födda kvinnorna sysselsatta, medan motsvarande värde för utrikes födda män var 75 procent.

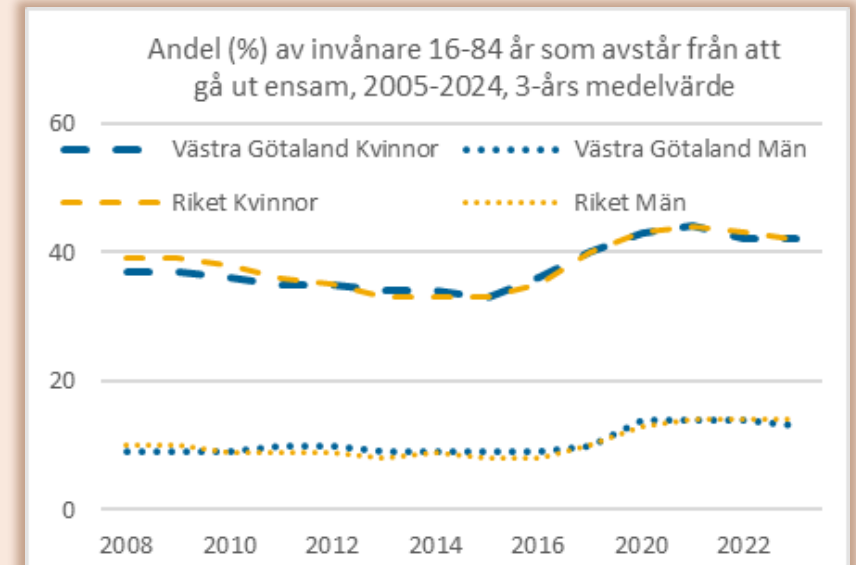

Ref 7

Eftersom källorna för förvärsarbete/sysselsättning har ändrats mellan 2019 till 2020 bryts linjen i diagrammet eftersom direkta jämförelser mellan de åren är svåra att göra. Fram till 2019 visas RAMS-statistik, för åldersgruppen 20-64 år. Från och med 2020 visas BAS-statistik med åldersgruppen 20-65 år.

Jämfört med för ca 10 år sedan har andelen invånare som ofta eller ibland avstår från att gå ut ensamma av rädsla för att bli överfallna eller dyl. ökat i både Västra Götaland och riket som helhet.

Ökningen har dock avstannat senaste åren och istället har andelen varit ganska konstant. Andelen kvinnor som känner sig otrygga att gå ut är nu ca 42 procent i Västra Götaland, vilket är mer än tre gånger högre än andelen män som är 13 procent

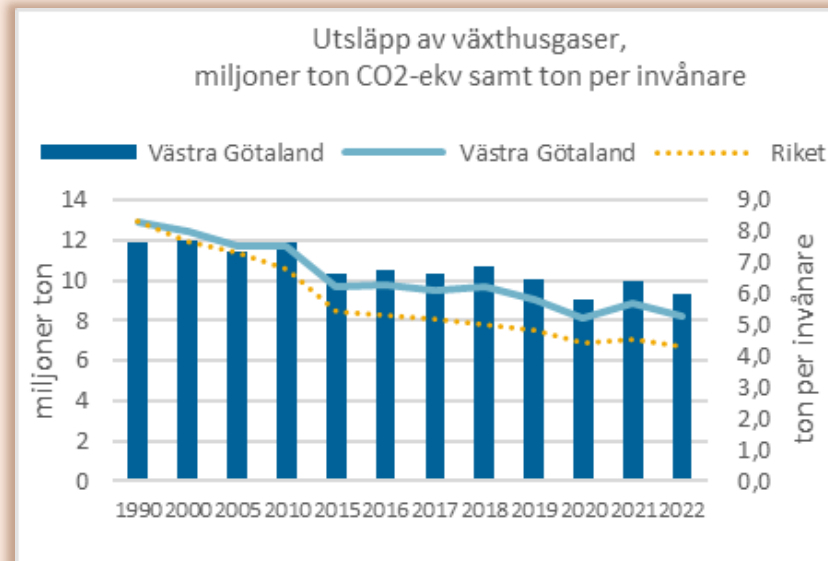

Ref 8

Fossiloberoende och cirkulärt (1)

Utsläppen av växthusgaser minskade mellan 2021 och 2022, både i total mängd och fördelat per invånare. Takten på den minskning som ändå skett sedan 1990 är dock för låg för att Västra Götalands klimatmål för 2030 ska nås. I särklass störst utsläpp kommer från industrisektorn, drygt 40 procent (varav utsläppen från några få stora industri-anläggningar dominerar). En annan stor sektor är transportsektorn som står för lite knappt 30 procent av utsläppen.

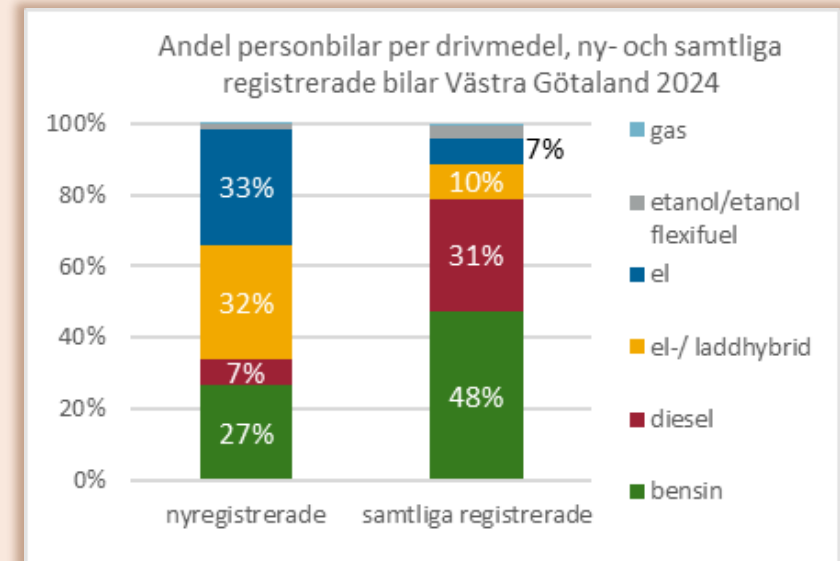
Utsläppen i relation till befolkningsstorlek är betydligt högre i Västra Götaland än i övriga storstadslän, på grund av industrisektorns sammansättning med flera utsläppstunga industrier i Västra Götaland.

Ref 9

Av nya personbilar som registrerades under 2024 var cirka 65 procent el- eller elhybridbilar, vilket är en minskning jämfört med 2023 men ungefär som under 2022. Det är framför allt de senaste åren som el- och elhybridbilar blivit en betydande andel av nybilsinköpen, så totalt sett av alla registrerade bilar i Västra Götaland utgör de bara 17 procent.

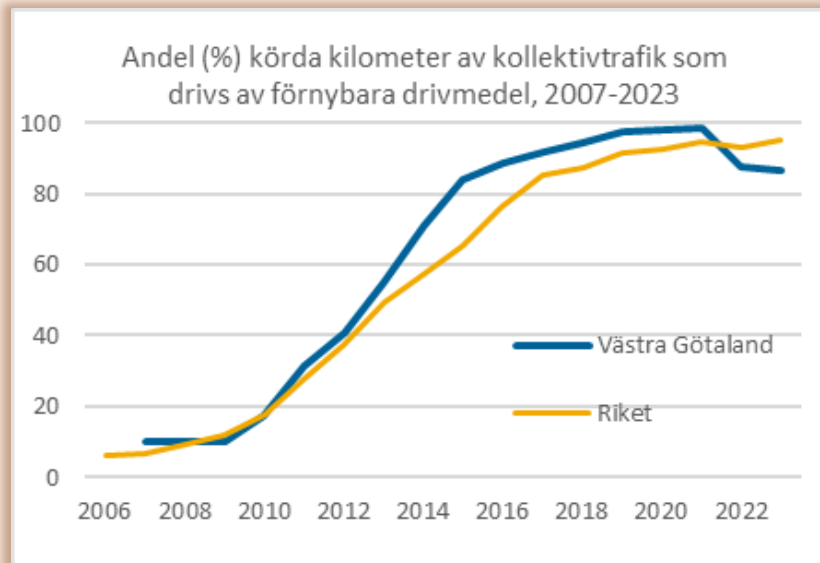
Knappt 80 procent av personbilarna i Västra Götaland drivs på bensin eller diesel. Bland lastbilar är det ännu högre andel som drivs med bensin och diesel, hela 94 procent. El har dock passerat gas som tredje största drivmedlet för lastbilar och cirka 4 procent av alla registrerade lastbilar drivs med el.

Ref 10

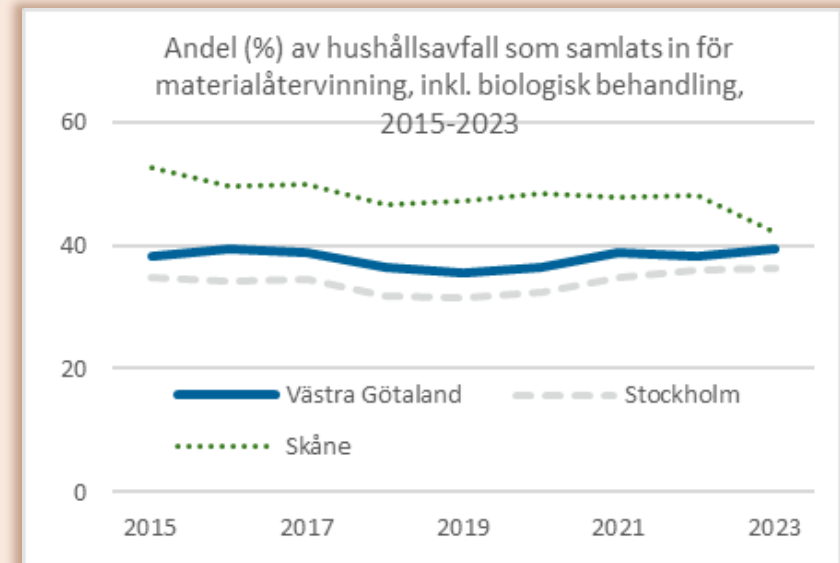
Fossiloberoende och cirkulärt (2)

Utbytet av bensin/dieseldrivna fordon mot fordon som drivs av helt förnybara drivmedel inom kollektivtrafiken har gått fort under de senaste 15 åren. År 2007 kördes cirka en tiondel av alla km av fordon med förnybara drivmedel inom kollektivtrafiken, nu är andelen cirka 85 procent i Västra Götaland. Andelen var högre 2021 då var nära 100 procent av körda kilometer fossilfria. Det är framförallt körda kilometer med biodrivmedel som HVO som minskat sedan 2021.

Ref 11

Knappt 40 procent av hushållsavfallet som samlas in i Västra Götaland används för materialåtervinning. Andelen har tyvärr inte ökat de senaste åren, utan varit runt 40 procent under perioden. I Skåne har andelen varit högre historiskt, ungefär 50 procent, men minskade ganska mycket under 2023. Stockholm har hela tiden legat lite under Västra Götalandssnittet.

Ref 12

Fyra långsiktiga prioriteringar

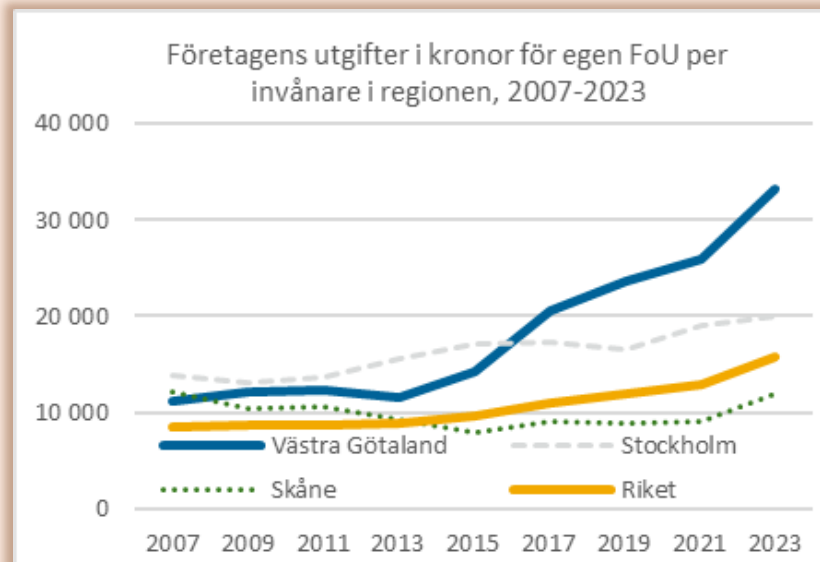
De långsiktiga prioriteringarna är de fyra viktigaste områdena där samverkan och gemensamma insatser behövs för att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle:

- Stärka innovationskraften
- Bygga kompetens
- Öka inkluderingen
- Knyta samman Västra Götaland

Stärka innovationskraften (1)

Sverige rankas som ett av de mest innovativa länderna i EU och Västsverige* och som en av de mest innovativa regionerna i EU, enligt EU:s senaste mätning av innovationsförmåga i Europas regioner.

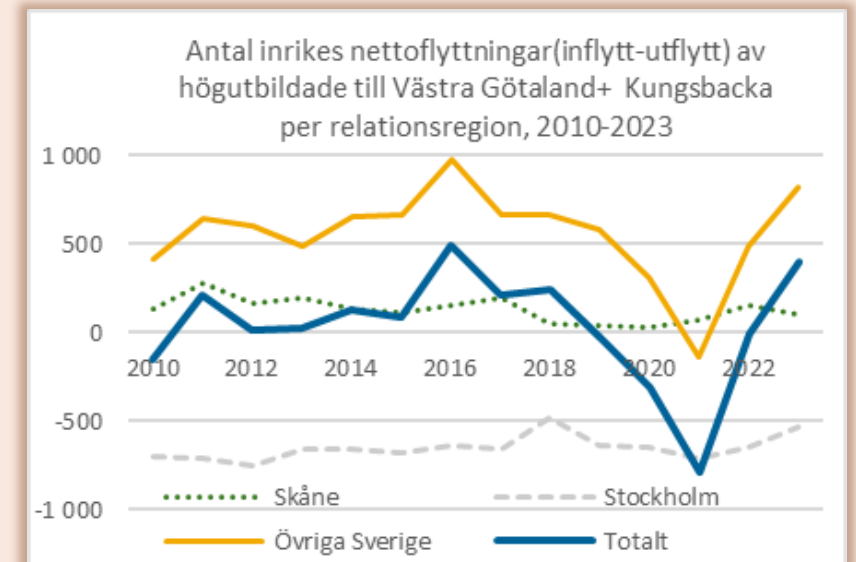
I Västra Götaland lägger företagen mycket pengar på forskning och utveckling (FoU) jämfört med företag i de andra storstadsregionerna och riket som helhet. Summan (relaterat till antalet invånare i regionen) har nästan tredubblats sedan 2013. Det är framför allt ett antal storföretag som ligger bakom de stora summorna som satsas i Västra Götaland.

*Västsverige består av Västra Götaland och Halland

Ref 13

Under 2023 flyttade ungefär 400 fler högutbildade personer* till Västra Götaland och Kungsbacka från resten av Sverige än som flyttade i omvänd riktning. Det är klar ökning jämfört med 2022 och en återgång till hur det var åren 2016-2018. Flyttnettot är dock negativt relativt Stockholm, ungefär 0 relativt Skåne men klart positivt relativt övriga Sverige.

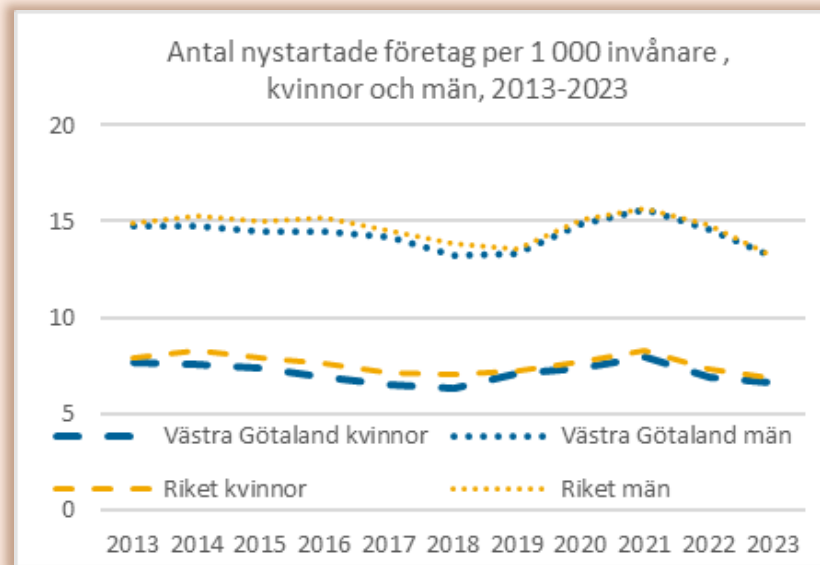
*Med högutbildad avses personer med minst tre års eftergymnasial utbildning.

Ref 14

Stärka innovationskraften (2)

Antal nya företag i Västra Götaland som startas av män är ungefär dubbelt så många som antalet som startas av kvinnor. Under 2023 startades 13,1 respektive 6,6 nya företag per 1 000 invånare* av män respektive kvinnor. Det var ungefär lika många som åren närmast innan pandemin, men en minskning jämför med 2020 -2022.

Nyföretagande har under hela perioden varit något lägre i Västra Götaland än i Sverige i genomsnitt och mycket lägre än nyföretagande i Stockholm.

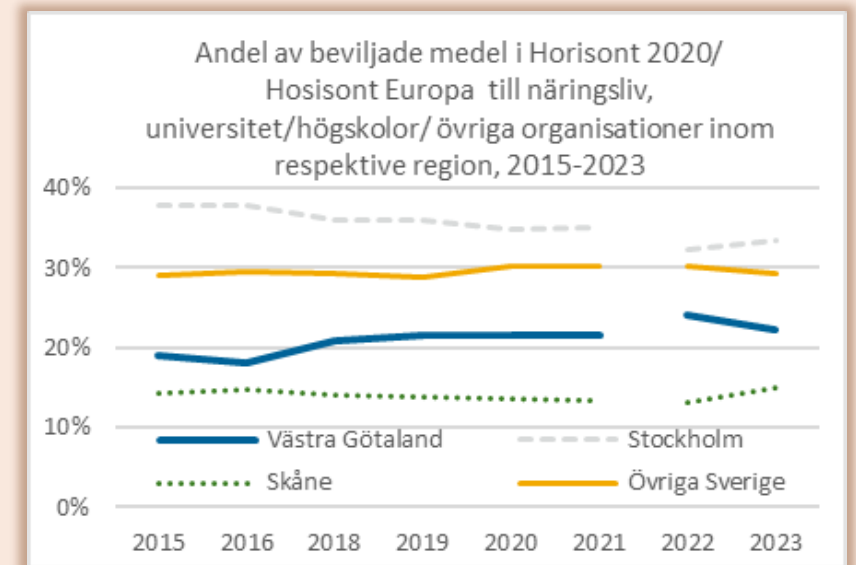

*Jämfört antal invånare i åldrarna 16-64 år

Ref 15

Andelen av beviljade medel från EU:s nya forskningsprogram Horisont Europa till organisationer i Västra Götaland av totala medel till Sverige, var 22% under de första inledande åren. Det är samma andel som organisationer i Västra Götaland totalt fick i det förra programmet Horisont 2020.

Sveriges andel av totalt beviljade medel inom EU har under båda programperioderna varit ganska konstant, runt 3,4-3,5 procent.

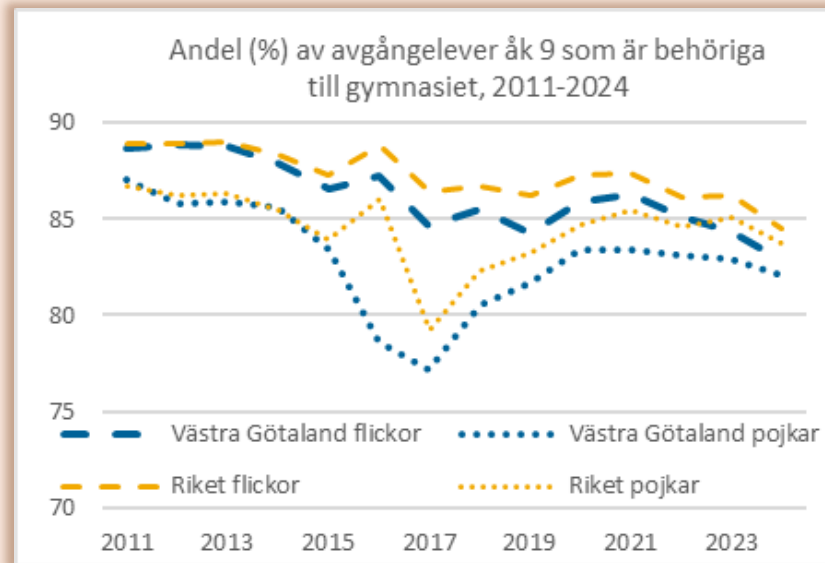

Ref 16

Bygga kompetens (1)

Fler flickor än pojkar lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet, 2024 var andelen behöriga flickor 82,8 procent medan andel pojkar var 82,0 procent.

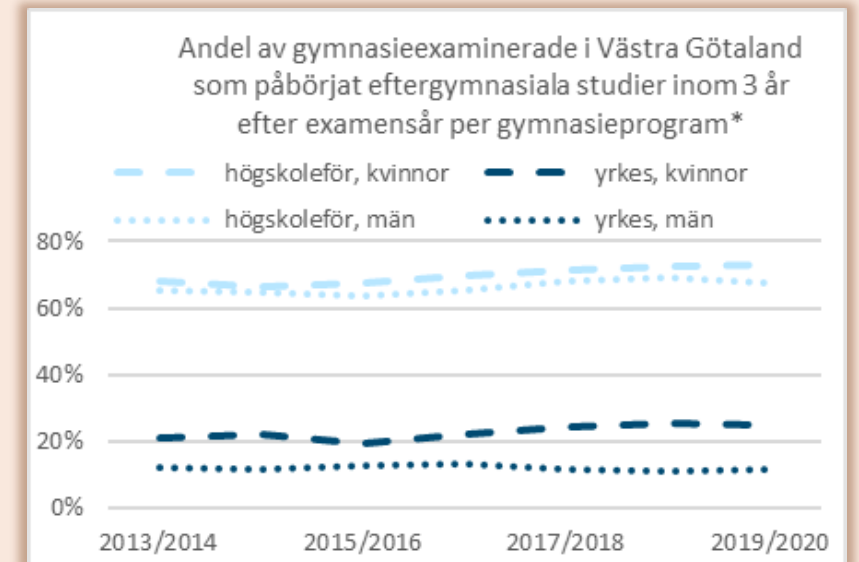
Både andelen behöriga flickor och pojkar i Västra Götaland är lägre än Sverige-genomsnittet för respektive kön. Andelen har också minskat 2024 för både flickor och pojkar jämfört med 2023.

Ref 17

Ungefär hälften av alla gymnasieelever i Västra Götaland läser vidare på en eftergymnasial utbildning** inom tre år efter sin gymnasieexamen. Av de som läst högskoleförberedande program är andelen 71 procent medan för elever som läst yrkesprogram cirka 17 procent.

En högre andel tjejer än killar läser vidare, det förklaras framför allt av att killar i högre utsträckning än tjejer läser yrkesprogram på gymnasiet. Det är också betydligt större skillnad mellan könen bland de som läst ett yrkesförberedande program på gymnasiet, än bland de som läst högskoleförberedande program.

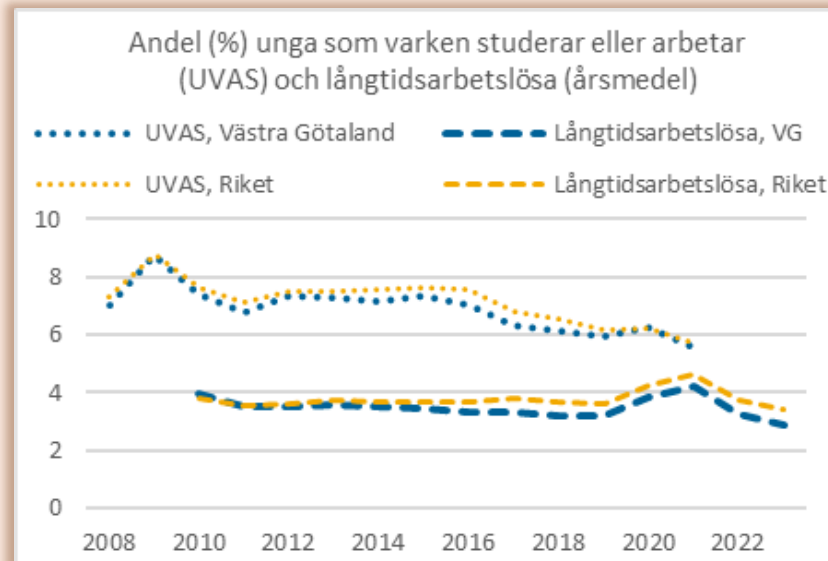
Ref 18

* Gymnasieprogram uppdelat på högskoleförberedande program och yrkesprogram. Årtal är läsår för gymnasieexamen
** Som eftergymnasial utbildning räknas högskola/universitet, yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar och särskild kurs på folkhögskolan

Bygga kompetens (2)

Andelen unga (16-24 år) som varken studerar eller arbetar har minskat något över tid, med undantag för pandemiåret 2020, och utgör nu 5,3 procent av de unga. Andelen i Västra Götaland är ungefär lika stor som andelen i Sverige.

Andelen långtidsarbetslösa* i befolkningen hade en något minskande trend under åren 2010-2019 i Västra Götaland, men ökade kraftigt under pandemiåren 2020-2021. Andelen har sedan minskat igen och är år 2024 3,1 procent, vilket är ungefär som den var 2019. Utvecklingen i Sverige har följt ungefär samma mönster, men andelen långtidsarbetslösa har under den senaste tioårsperioden varit lite högre i Sverige än i Västra Götaland.

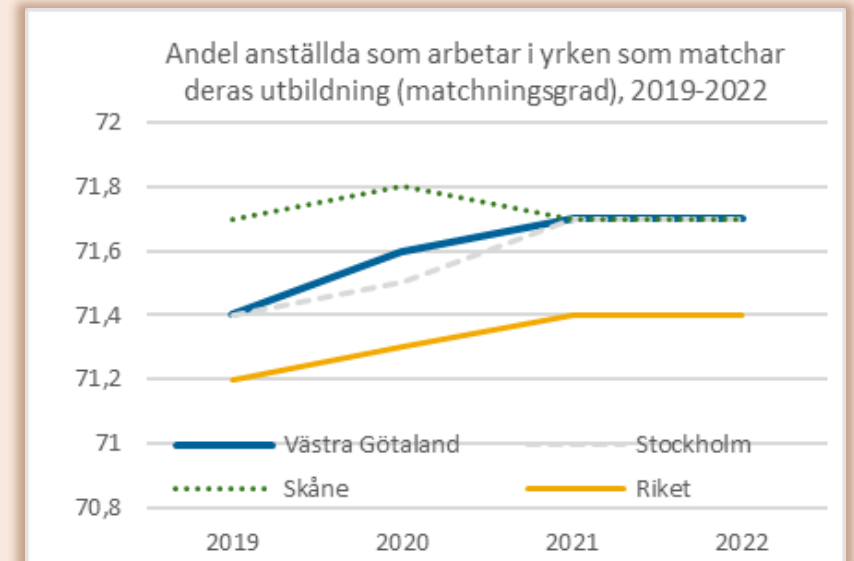

* Arbetslösa längre än 6 månader, åldrar 25-65 år

Ref 19

Matchningsgraden, dvs andelen anställda som arbetar i yrken som stämmer väl överens med deras utbildning har förbättrats något jämfört med 2019.

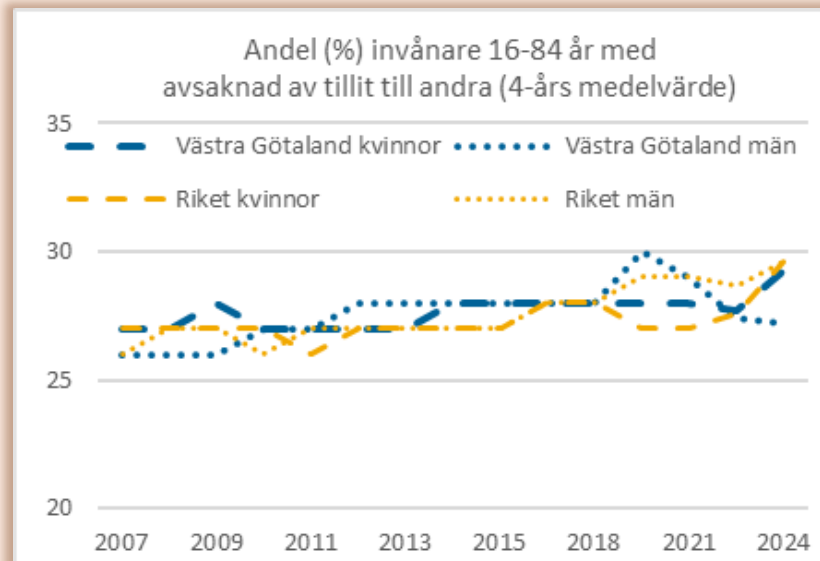
Matchningsgraden är lite högre i Västra Götaland än i Sverige i genomsnitt, men ungefär lika som Stockholm och Skåne.

Ref 20

Öka inkluderingen (1)

Ungefär 28 procent av invånare i Västra Götaland anser att de allmänhet inte kan lita på andra människor, det är ungefär lika stor andel om för 10 år sedan. De är inte heller någon större skillnad mellan män och kvinnor och Västra Götaland ligger ungefär på samma nivå som övriga Sverige.

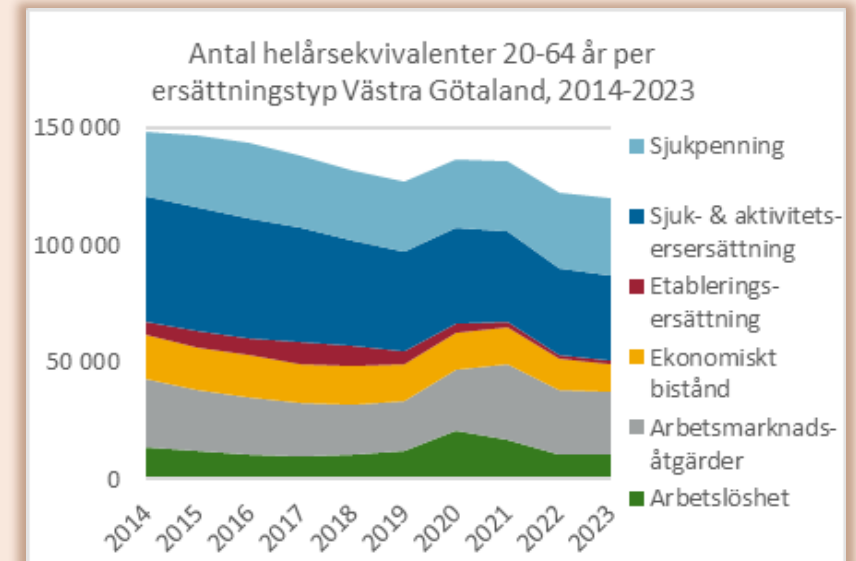
Ref 21

Antal personer (omräknat till helårsekvivalenter)* som försörjdes via olika typer av bidrag** var 2024 cirka 125 000 personer i Västra Götaland. Det är en ökning med ca 5 000 personer jämfört med 2023.

Det är framför allt personer med arbetslöshetsersättning som har ökat, men även antalet sjukskrivna har ökat något mellan åren.

* Helårsekvivalenter är det antal individer som skulle kunna försörjas under ett helt år med full ersättning. Exempelvis blir två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent. Årsvärdet är ett medelvärde av antal helårsekvivalenter per månad.

** Med bidrag avses sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning (tidigare kallat förtidspension), ersättning vid arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och etableringsersättning.

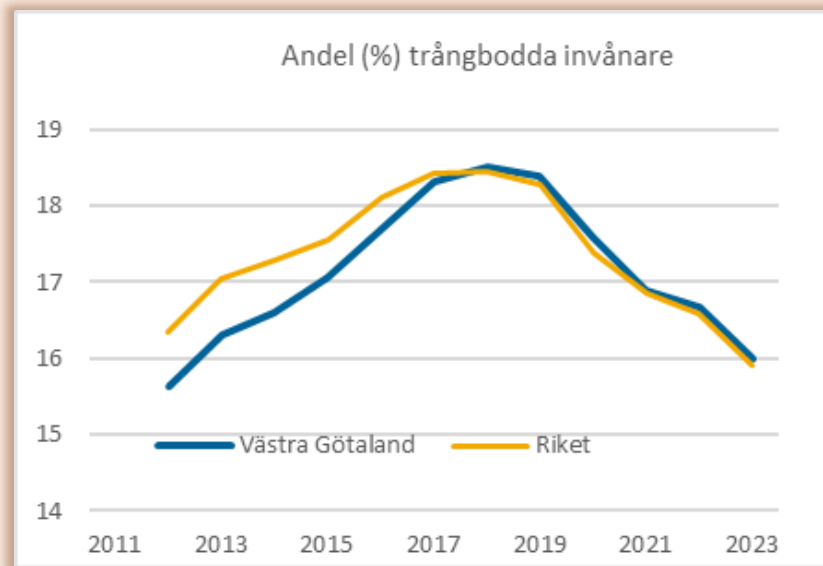

Ref 22

Öka inkluderingen (2)

Andelen av invånare som bor i flerbostadshus som räknas som trångbodda enligt norm 2 (max två personer per rum, kök och vardagsrum undantaget) ökade under perioden 2012-2019. Sedan 2019 har andelen istället minskat varje år och andelen 2023 var 16 procent. Det är ungefär lika stor andel som det var 2012.

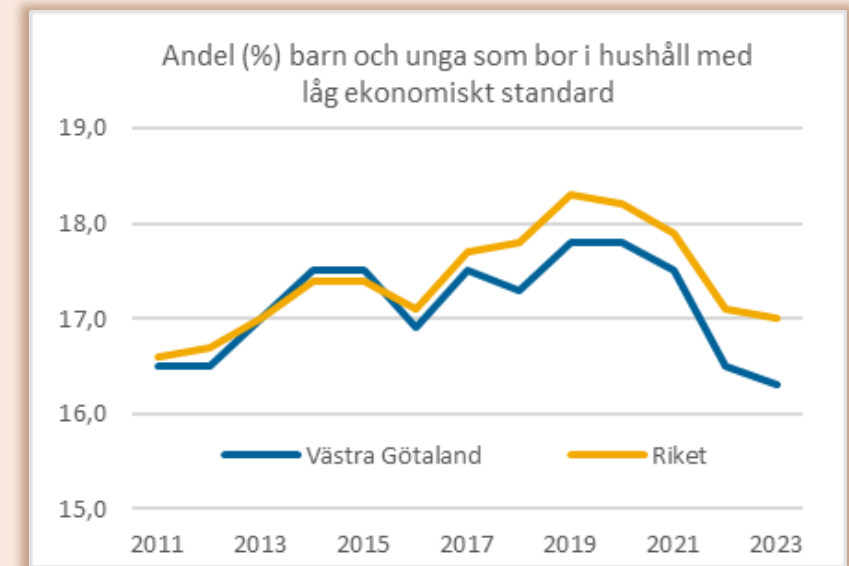
Andelen är ungefär lika stor i Riket som i Västra Götaland.

Ref 23

Under de senaste 10 åren har andelen barn och unga (0-19 år) som bor i hushåll med låg ekonomisk standard* varierat med någon procentenhet mellan 16,5%-18%. Senaste åren är trenden att andelen minskar både i Västra Götaland och Sverige som helhet.

Andelen 2023 i Västra Götaland var 16,3 procent, i Sverige var den något högre 17,0 procent.

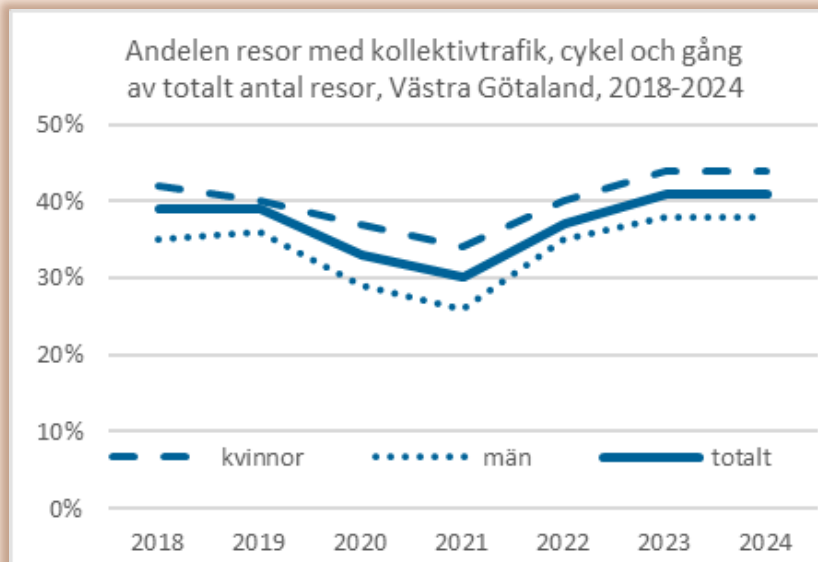
* Låg ekonomisk standard avser andelen personer som lever i hushåll vars standardiserade inkomst (utifrån hushålls sammansättning) är mindre än 60 procent av medianvärdet för riket.

Ref 24

Knyta samman Västra Götaland (1)

Andelen av totala antalet resor som gjordes med kollektivtrafik, cykel eller gång minskade under pandemiåren men har nu återhämtat sig och andelen 2024, 41 procent är t.o.m. två procentenheter högre än motsvarande andel 2019.

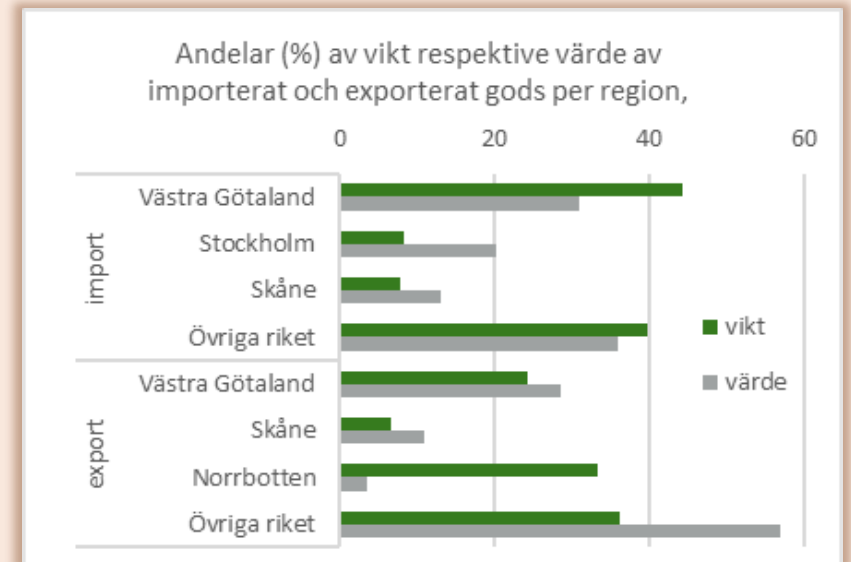
Under hela perioden har kvinnor en betydligt högre andel av sina resor som görs med kollektivtrafik, cykel eller gång än män. Skillnaderna mellan kvinnor och män beror på flera faktorer. En är att män i högre utsträckning äger bilar (64 procent av de privatägda bilarna i Västra Götaland) och män har troligen i högre utsträckning tillgång till bil än kvinnor.

Ref 25

Västra Götaland är det län i Sverige som tar emot mest varor från utlandet, mätt både i ton och värde. Till Västra Götaland kommer 44 procent av Sveriges varor från utlandet mätt i ton och 31 procent mätt i värde.

Västra Götaland har också den högsta andelen avgående utrikes varusändningar mätt i värde, 29 procent. I ton däremot har Norrbottens län mer, 33 procent, följt av Västra Götaland på 24 procent.

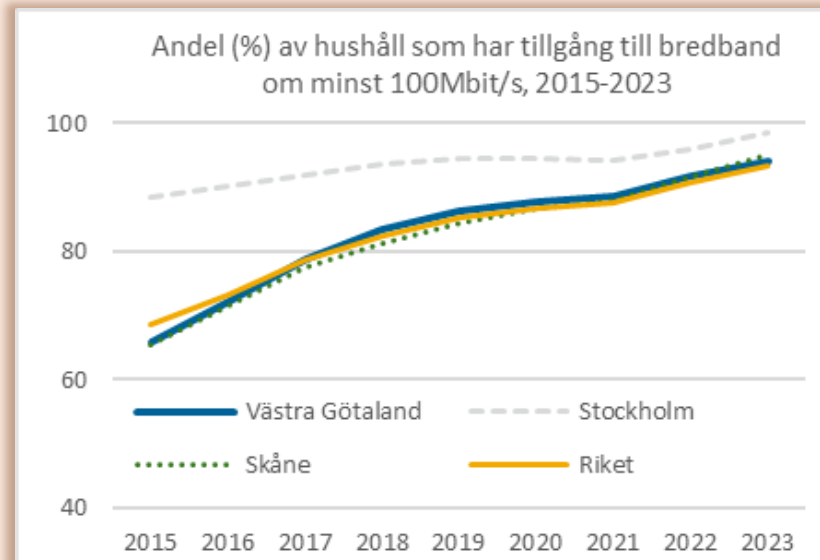

Ref 26

Knyta samman Västra Götaland (2)

Andelen hushåll som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i Västra Götaland har ökat successivt och är 94 procent år 2023. Det är ungefär lika stor andel som i Skåne och Sverige i genomsnitt men lägre än Stockholm.

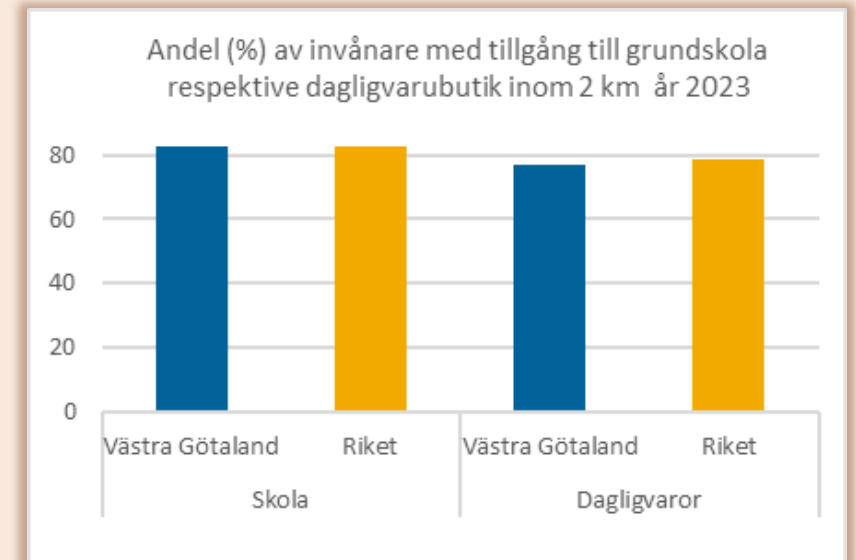
Det är stor skillnad på täckningen mellan hushåll i tätorter och glesbygd. Andelen hushåll i tätorter/småorter i Västra Götaland som har tillgång till 100 Mbit/s är 96 procent medan motsvarande siffra för hushåll i glesbygd är 76 procent.

Ref 27

Tillgängligheten till service är generellt god i Västra Götaland, åtminstone för de som har tillgång till bil. Dock är andelen invånare som har nära till dagligvarubutik lite lägre i Västra Götaland än i Sverige i genomsnitt under 2023, 76,7 procent har max 2 km till en butik i Västra Götaland jämfört med 78,3 procent i Riket.

Andelen barn som har kortare än 2 km till närmaste skola är lite högre, drygt 82 procent. Motsvarande andel är ungefär lika stor i riket.

Ref 28

Statistikkällor

1. SCB (via Kolada).
2. SCB (via Kolada).
3. Uppföljning av Vision Västra Götaland, Västsvenska SOM-undersökningen 2022.
4. SCB (via Kolada).
5. (a) Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. <https://www.ifau.se/Press/Forskningssammanfattningar/kvinnor-och-man-pa-arbetsmarknaden/>. (b) Medlingsinstitutet, Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2022. (c) SCB, <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige/>. (d) SCB (via Kolada).
6. SCB, Universitetskanslerämbetet.
7. SCB (via Kolada).
8. Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor.
9. (a) Västra Götalands klimatomställning- Industrin i fokus, rapport från Forskarråd för Västra Götalands klimatomställning, 2023.(b) Nationella emissionsdatabasen (via Kolada).
10. Trafikanalys / SCB.
11. Miljö- och fordonsdatabasen Frida (via Kolada).
12. Avfall Sverige (via Kolada).
13. (a) <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis>. (b) SCB (via Kolada).
14. Västdatabasen, SCB.
15. Tillväxtanalys.
16. Vinnova.
17. SCB/ Skolverket (via Kolada).
18. SCB.
19. (a) SCB (via Kolada). (b) Arbetsförmedlingen (via Kolada).
20. Tillväxtverkets enkätundersökning "Företagens villkor och verklighet" år 2023
21. Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor (via Kolada).
22. SCB.
23. SCB (via Kolada).
24. SCB.
25. (a) Uppföljning 2024 Regionalt trafikförsörjningsprogram i Västra Götaland.
26. Varuflödesundersökningen 2021, Trafikanalys
27. Post- och telestyrelsen (via Kolada).
28. (a) Tillgänglighet till kommersiell och offentlig service 2024. Tillväxtverket. (b) Tillväxtverket/ Pupos (via Kolada).

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.